

Vig Tommy átveszi a legjobb külföldön élő jazzmuzsikusnak járó díjat a Magyar Rádióban, 1994. Forrás: Tommy Vig – archiv

 Márton Attila

Hirhedett zenésze a világnak

Tommy Vig 80

Az elnevezés, amellyel Vörösmarty Mihály Liszt Ferencet illette, a világhírű jazzmuzsikusra ugyancsak találó. Nem sok ilyen regényes életpálya jutott osztályrészül a Kárpát-medencéből indult zenészek közül bárkinek is. Ráadásul ez a nyolc évtized csaknem mindvégig zenével telt, hiszen már csodagyerekként is rengeteget szerepelt.

Tizennyolc évesen került Amerikába, ahol pontosan félévszázadot töltött – azon kevés magyar jazzmuzsikusok közé tartozik, akiknek sikerült világhírnévre szert tenni az Újvilágban, tizenkét éve azonban ismét itthon él és dolgozik.

Nyolcvanadik születésnapján szeretettel köszöntjük Vig Tommyt.

Zenészcsaládban született, apja, Vigh György ismert muzsikus és dalszerző volt. Tommy már hétévesen dobparabákat vívott Beamter Bubival, a magyar szvingzene legendás figurájával. A háború után felejteni vágyó fővárosi közönség boldogan tapsolt a gyerekeknek, aki a Zeneakadémia, a Városi Színház (a mai Erkel) és a Nagycirkusz mellett a rádió élő adásaiban is állandó attrakció volt. Játszott édesapja együttesében, fellépett a Chappy zenekarral és Bécsben a Hot Club Viennával is. A sötét '50-es években – zenei tanulmányai mellett – részben titokban, minden jelentős hazai muzsikussal játszott. A zenei gimnáziumban 1956 nyarán érettségizett, és az őszi vihar őt is messzire sodorta hazájától. Az 50-es évek Amerikája paradicsomi állapotokat jelentett a háború és kommunizmus által meggyötört kelet-európaiak számára. Tommy a New York-i Juilliard School of Music hallgatója lett. Minden spórolt pénzét az akkori idők legjobb vibrafonja, egy Deagan hangszer megvételére fordította. Hamarosan olyan ikonikus figurákkal játszott, mint Bill Evans vagy Duke Jordan. A Deagan-cég felfigyelt rá, és támogatásukkal bekerült Martin Denny zenekarába, majd Juan Garcia Esquivel zenekarának ünnepezt sztárja lett. Las Vegasban telepedett le, itt mutatta be big bandjének élén tenorszaxofonra és zenekarra írott versenyművét, Charlie McLean szólójátékával. A leghíresebb hotelekben szerepelt, gyakran a neves modern trombitás, Don Ellis társaságában. Nagyformátumú, négy tételből álló zenekari művet írt Stan Kenton zenekara, a Los Angeles Neophonic Orchestra számára, majd 1968-ban ő maga is a zenekar vendégszólójává lett. Itt ismerte meg későbbi feleségét is, aki a híres koreai vokáltrió, a Kim Sisters tagja volt, s aki a mai napig társa és támasza. A szakma elismerése sem maradt el: 1967-ben első lett a vibrafonosok között a *Down Beat* magazin kritikusaik évi szavazásán a Nagyobb Elismerést Érdemlő Művészek kategóriájában.

Tommy a legjobbkor, 1969-ben költözött Los Angelesbe, ahol főleg a stúdiómunkára koncentrált. Vagy másfél ezer felvételen működött közre – saját bevallása szerint nem kis része volt a kitűnő magyarországi képzésnek abban, hogy minden zenei feladattal meg tudott birkózni. A legnagyobb zeneszerzőkkel és sztárokkal dolgozhatott együtt Frank Sinatrától Rod Stewartig, de folytatta zeneszerzői tevékenységét is. Mint hangszeres, olyan nagynevű zenészek együtteseiben dobolt vagy vibrafonozott, mint Red Rodney, Terry Gibbs, Joe Pass vagy Art Pepper, de partnerei között volt Benny Carter, Victor Feldman, Shelly Manne és Roger Kellaway is. Másfél évtizeden át szerepelt Henry Mancini sztárzenekarában, az amerikai feketék történetét feltáró Gyökerek (Roots) című tv-sorozat kísérőzenéjének felvételeinél pedig Quincy Jones big bandjével dolgozott. A '60-as évek közepétől minden évben nagyszabású koncerteket adott a Las Vegas-i Caesar's Palace-ban. Számos filmzenét is komponált, amelyekben a modern klasszikus zenét a jazzel ötvözte. 1984-ben őt bízták meg a Los Angeles-i Olimpia jazzfesztiváljának megszervezésével és lebonyolításával.

Vig Tommy zenei példaképe Bartók Béla és Thelonious Monk volt, de nagy hatással volt rá Coltrane, Davis, Parker és Albert Ayler is – a klasszikus zene géniuszeit Beethoven-tól Ligetiig nem is említve. Mindig is azt vallotta, hogy a zene nem műfaji kérdés, Miles Davis munkássága ugyanolyan értékű, mint Bartóké, számára pedig éppen olyan öröm egy szimfonikus zenekarban játszani, mint egy jazz-együttesben.

Már 1970-ben elkezdett hazajárni. A rádióban készített felvételeken Szakcsi Lakatos Béla, Pege Aladár és Kőszegi Imre kísérték. 1986-ban a Debreceni Jazz Napok vendége volt a Vukán György vezette Super Trió kíséretével, '94-ben pedig már felesége is elkísérte, és közös fellépéseik voltak a Merlinkben, a gyulai jazzfesztiválon és a tatabányai jazztáborban. 2006-ban végleg hazaköltözött, és a rá jellemző aktivitással vetette bele magát a hazai zenei életbe.

Számos fellépése mellett tucatnyi lemezt is készített különféle formációkkal. Egyik CD-jén tíz élvonalbeli magyar jazz-zenész mellett a nagy amerikai tenorszaxofonos, David Murray a vezető szólista. Legutóbbi albumán pedig régóta dédelgetett tervét váltotta valóra: a magyar irodalom hét – általa különösen nagyra tartott – képviselőjét tisztelte meg egy-egy karakteres zeneművel. Hazatérése óta is számos szimfonikus művet alkotott és mutatott be:

2006-ban a *Budapest 1956* című dobversenyét a Budapest Jazz Orchestrával, majd két évvel később a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának kíséretével. 2013-ban *Vibrafonversenye*, majd a londoni olimpia magyar aranyermeseinek tiszteletére komponált Aranyszimfóniája aratott nagy sikert a Fesztivál Színházban. A sport iránti rajongását mi sem bizonyítja jobban, hogy a budapesti olimpia reményében CD-t és DVD-t is készített 2016-ban. 80. születésnapját Debrecenben ünnepli, augusztus 4-én tíztagú együttesével, október 27-én pedig ismét elhangzik a forradalom tiszteletére írott műve, valamint *Concertója* a Duna Palotában.

Vig Tommyról már két monográfia is megjelent: hazatelepülése előtt adták ki Ézsiás Erzsébet *A Teleki tértől Hollywoodig* című írását, amely inkább kalandos életének krónikája, majd 2016-ban jelent meg Máté J. György tollából a *Tommy Vig – Mozaikkockák* egy zeneművészről című, elsősorban a zenei vonatkozásokra fókuszáló kötet. Utóbbiból megtudhattuk Tommyról azt is, hogy igazi reneszánsz ember, napjainkban már oly ritka polihisztor, akit az irodalom, a képzőművészet vagy a sport világa éppúgy érdekel, mint a történelem, a filozófia, vagy az emberiség nagy kérdései, és bármilyen hihetetlen, kitűnő absztrakt festmények és kollázsok alkotója is.